

DICK VAN HOEY SMITH

1921-2010

door mr. R.P. Voogd en mr. G.Chr. Kok

Dick (J.R.P.) van Hoey Smith werd in 1921 te Rotterdam geboren aan de Honingerdijk op het landgoed Trompenburg, waar hij zijn leven bijna negentig jaren later zou beëindigen, in zijn woonhuis aan de andere zijde van Trompenburg aan de Groene Wetering. Zijn vader was een bekend reder en cargadoor te Rotterdam. Daarnaast was deze een natuurliefhebber en actief in de natuurbescherming. In 1927 schonk hij achthonderd hectaren duingebied in Voorne aan Natuurmonumenten, waarmee de basis gelegd werd voor het nog steeds druk bezochte Voorne's Duin. Ook was hij in 1928 initiatiefnemer voor de oprichting van het Instituut Stad en Landschap van Zuid-Holland alsmede de nog steeds bestaande 'Club Rotterdam', waarin representanten van de zakenwereld in Rotterdam elkaar geregeld ontmoeten. Dick's moeder behoorde tot de bekende Rotterdamse zakenfamilie Van Stolk.

Conform de familietraditie zou Dick's oudere broer Wim zijn vader in de scheepvaart opvolgen. Voor Dick als jongere zoon – die zich al op jeugdige leeftijd inzette voor het bomenpark in Trompenburg en bij zijn eindexamen van zijn vader honderd gulden kreeg om daarvoor bomen te kopen – werd aanslui-

tend op de Libanon HBS een studie bosbouw in Wageningen gepland.

Het liep echter anders. Eerste oorzaak was dat Dick's beide ouders, evenals diverse andere vooraanstaande zakenmensen in de tijd van de economische crisis in de jaren dertig, het maatschappelijk bestel wilden veranderen. Sommigen sloten zich aan bij de Oxford-beweging *casu quo* de Morele Herbewapening. Dick's ouders wendden zich tot de NSB. Ook de kinderen werden hierin meegesleurd. Dick's ouders waren tot op dat moment gewaardeerde stadgenoten geweest, doch nu keerden tal van vrienden zich van hen af, zeker na het uitbreken van de oorlog in 1940. Ook Dick en zijn broers kwamen daardoor in een sociaal isolement te verkeren.

Een tweede oorzaak van het niet-doorgaan van de geplande studie was dat Dick's oudere broer Wim door een ongeluk kwam te overlijden. Dick moest nu de plaats in het scheepvaartbedrijf overnemen. Na de oorlog moest daarmee een nieuwe start gemaakt worden. Dick en zijn jongere broer Ru deden dit, de eerste jaren nog met steun van hun vader. James Smith & Zoonen ontwikkelde zich onder hun leiding tot een bekende rederij, carga-

Dick van Hoey Smith wilde beslist bosbouw gaan studeren. Het liep anders; door diverse omstandigheden ging hij leiding geven aan het scheepvaartbedrijf James Smith&Zoonen. Maar bekendheid en faam kreeg hij door zijn jarenlange inzet als beheerder van Arboretum Trompenburg in Rotterdam, dat eerst nog een privétuin was en later wel in eigendom van de familie bleef maar door een stichting werd beheerd inclusief openstelling voor het publiek. De Stichting Bevordering van Volkracht speelde daarin een cruciale rol. Dankzij Dick's niet aflatende dadendrang en doorzettingsvermogen kwam er een wereldberoemde bomen- en rhododendrontuin tot stand en werden grote uitbreidingen gerealiseerd. Nationaal en internationaal werd een niet aflatend beroep op zijn unieke expertise gedaan. (foto uit familiebezit)

doors- en scheepvaartonderneming, die tot 1997 zelfstandig heeft voortbestaan. Toch is het niet in de eerste plaats door zijn

werk als ondernemer in de haven dat Dick in de geschiedenis van Rotterdam zal voortleven; veel meer zal dat zijn door zijn jarenlan-

ge inzet als beheerder van Trompenburg. Dick's vader had bij zijn vertrek uit Rotterdam na de oorlog de zorg voor en het beheer van Trompenburg aan Dick overgedragen. Hoewel de geschiedenis van Trompenburg teruggaat tot 1857, toen Dick's overgrootvader het (toen nog kleinere) landgoed aankocht, en Dick's vader bij het uitbreken van iepziekte omstreeks 1920 de tuin met tal van nieuwe gewassen herinrichtte tot een arboretum, is het toch Dick geweest die voor een enorme verandering en herinrichting zorg droeg. Samen met zijn vrouw Riet Trouw, die even geestdriftig voor het Arboretum was als Dick, bewerkstelligde hij een enorme uitbreiding. Dit allereerst door met stekken en zaadjes van dichtbij en daarna ook van elders in de wereld nieuwe bomen en gewassen te laten groeien, zodat onder meer het eikenbestand van 15 tot 150 soorten en het rhododendronbestand van 50 tot 750 werd uitgebreid. Daarnaast echter ook door het terrein te vergroten.

De eerste jaren was Trompenburg nog een privétuin. De kosten van het personeel voor onderhoud, die voor rekening van de familie kwamen, stegen ondanks het harde meewerken van Dick, Riet en later ook van de kinderen. Dit was op de lange duur niet vol te houden. In 1958 kwam een overeenkomst tot stand tussen de familie Van Hoey Smith en de Stichting Bevordering van Volkskracht, waarbij het beheer werd toevertrouwd aan de 'Stichting Arboretum Trompenburg' (nu 'Stichting Trompenburg Tuinen&Arboretum'). Trompenburg werd opengesteld voor het publiek. Volkskracht verklaarde zich bereid de helft van de exploitatiekosten te dragen. Door deze stichtingsstructuur en de openstelling werd ook gemeentelijke subsidie mogelijk.

Het was voor Dick als beheerder wel wennen om rekening te moeten houden met een bestuur. Dit bestond bij het begin onder meer uit enkele goede vrienden van Dick: koopman H.J.E. van Beuningen, notaris mr. H. Lambert, landschapsarchitect dr.ir. N.P.H.J. Roorda van Eysinga en oud-dendroloog van de Plantsoendienst H.W. Vink. Dick ontdekte snel dat samenwerken met een bestuur met zoveel expertise ook voordelen had.

Trompenburg werd een gewilde plaats voor omwonenden om te wandelen en op de bankjes van de natuur te genieten. Bezoekers kwamen ook van elders, zelfs uit het buitenland, omdat bomentuinen schaars zijn, zeker in Rotterdam en omgeving, en er veel unieks te zien was. Geregeld werden ook groepen rondgeleid, zowel door Dick als door Riet. Beiden wisten hun enthousiasme voor de natuur op de bezoekers goed over te dragen! Ook al liep het beheer en de exploitatie van Trompenburg via een stichting, Dick's vader –en na diens overlijden in 1965 Dick als erfgenaam– bleven eigenaar. Deze realiseerde zich dat het privé-bezit op langere termijn problemen kon geven. In overleg met Riet, de kinderen en Volkskracht besloot hij daarom in 1991 tot het grandioze gebaar om Trompenburg te schenken aan de Stichting Volkskracht Natuurmonumenten, waardoor deze unieke tuin ook in de toekomst voor Rotterdam en zijn bewoners bewaard zal blijven. De enige voorwaarden, die Dick stelde, waren dat Volkskracht voldoende kapitaal zou afzonderen om de exploitatie van Trompenburg op lange termijn veilig te stellen en dat Volkskracht welwillend zou kijken naar de toen bestaande plannen voor verdere uitbreiding van de tuin en voor een bezoe-

kerscentrum; dit laatste is in 1996 bij de Honingerdijk gerealiseerd.

Ook andere landgoederen hebben van de expertise van Dick geprofiteerd. Hij werd geregeld gevraagd als adviseur of als bestuurder, zoals door Plaswijckpark, Kuyf's Fundatie (van beide instellingen was hij 25 jaar voorzitter), Huys ten Donck, Paleis Het Loo, Park Merwestein in Dordrecht en Ypenhof. Dick was ook oprichter en jarenlang bestuurslid –uiteindelijk president– van de *International Dendrology Society*, waarvoor hij geregeld internationale natuurexcursies organiseerde.

Met het stijgen der jaren werd het dagelijkse beheer van Trompenburg voor Dick te veel. Er kwam een directeur-hortulanus, die gelukkig geregeld voor vragen op Dick kon terugvallen. Dick kreeg daardoor de handen vrij om de catalogus van alle bomen en planten van Trompenburg, die hij altijd had bijgehouden, te perfectioneren. Daarnaast verzorgde hij een fraaie nieuwe druk, met veel illustraties, van *Arboretum Trompenburg/Bomenrijk in Rotterdam* in 2001, waarvan een eerdere beknoptere editie in 1983 was verschenen. Op de overlijdenskaart van Dick stond de spreuk die ook vermeld staat op de Laurenspenning, die hij in 1980 ontving: *Ardens ipsa fides alios incendit in ignem/Door zelf te branden heeft hij het vuur in anderen ontstoken*. Aldus zullen de talrijke deelnemers aan rondleidingen op Trompenburg zich hun enthousiaste gids blijven herinneren!